

Mateusz Matuszyk

Sprawozdanie z kwerendy w Österreichisches Staatsarchiv w Wiedniu w dniach 18 VI-7 VII 2012 r.

Hereditas Monasteriorum 1, 381

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mateusz MATUSZYK
(koordynator Projektu)

Sprawozdanie z kwerendy w Österreichisches Staatsarchiv w Wiedniu w dniach 18 VI–7 VII 2012 r.*

W ramach projektu badawczego *Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja* została przeprowadzona wstępna kwerenda w Österreichisches Staatsarchiv w Wiedniu, której głównym celem było rozpoznanie zbiorów archiwum oraz zidentyfikowanie materiałów dotyczących kasat klasztornych przeprowadzonych w ramach reform józefińskich na obszarze Galicji.

Główna część akt dotyczących relacji państwo–Kościół znajduje się w dziale *Alter Kultus*. Zawiera on m.in. zbiór dokumentów Dworskiej Izby Obrachunkowej (Stiftungshofbuchhaltung), w którym znajdują się 192 jednostki dotyczące tematyki kasat i polityki religijnej w Galicji w latach 1772–1826, m.in. rejestry podatkowe, katastry parafii i klasztorów, potwierdzenia nadań fundacyjnych, inwentarze majątków, rejestry długów oraz – najcenniejsze z punktu widzenia Projektu – doskonale zachowane inwentarze skasowanych klasztorów.

Inwentarze te składają się z kilku części i liczą po około 40 kart formatu A3. Każdy z nich opatrzony jest podsumowaniem aktywów i pasywów klasztornych, sporządzonym przez głównego księgowego prowincji i kamery lwowskiej. Podsumowanie dotyczy przede wszystkim wartości budynków, majątków ziemskich, mobilnego kapitału (mebli, sprzętu liturgicznego, księgozbioru bibliotecznego itp.). Każde podsumowanie opatrzone jest indeksem literowym, który odsyła do poszczególnych części inwentarza, np. katalogu bibliotecznego przejętego księgozbioru. Nierzadko do inwentarza dołączony jest rejestr długów składający się z weksli dłużników klasztoru lub zobowiązań klasztoru wobec świeckich wierzycieli. Większość inwentarzy posiada dokument poświadczający przekazanie majątku w ręce urzędników państwowych. Jeśli dany klasztor prowadził lazaret lub aptekę, do inwentarza dołączono także szczegółową listę skonfiskowanych leków (ziół).

Rezultatem kwerendy będzie inwentarz 192 jednostek archiwalnych, który zostanie udostępniony drukiem oraz online.

---

* Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012–2016. Scientific work financed by the Ministry of Science and Higher Education under the name of the “National Programme for the Development of Humanities” in the years 2012–2016.